

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ต่อการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมของภาคชนบทและชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ ศึกษาการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ต่อการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม สามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ได้ดังต่อไปนี้

6.1 การจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ต่อการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่

6.1.1 การจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ต่อการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่

สำหรับชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา 58 ชุมชน คือการจัดการเรียนรู้ในการวิเคราะห์ศักยภาพตนเองโดยให้คนในชุมชนได้เรียนรู้และทราบถึงศักยภาพที่แท้จริงของตนเองก่อนว่าตนเองมีความรู้ความสามารถทักษะประสบการณ์ความชำนาญด้านใดบ้างและอยู่ในระดับใด สมควรที่จะต้องปรับปรุงหรือพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เพิ่มขึ้นอีกหรือไม่และการปรับปรุงหรือพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนสอดคล้องกับสภาพความจำเป็นและความต้องการที่แท้จริงของตนเองและชุมชนหรือไม่หรือทำไปด้วยความไม่รู้หรือทำตามนโยบายที่หน่วยงานขององค์กรได้วางไว้แต่ไม่ได้มาจากการจำเป็นและความต้องการที่แท้จริงของตนเอง เพราะการที่คนในชุมชนสามารถวิเคราะห์ศักยภาพของตนเองได้ ทราบศักยภาพที่แท้จริงของตนเอง คนในชุมชนก็สามารถกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนาตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพทำให้การพัฒนาศักยภาพของตนเองเป็นไปได้อย่างถูกต้องทิศทางและมีผลต่อการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน ดังตัวอย่างของชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 58 แห่งที่เข้าร่วมโครงการจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ต่อการยกระดับเศรษฐกิจและสังคม โดยมีตัวแทนของชุมชนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาจำนวน 17 ชุมชนที่เสนอแผนการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจอันได้แก่ ชุมชน บ้านแปะ โป่งทุ่ง สง่าบ้าน น้ำแพร่ บ้านทับ บ้านเป่า กี้ดช้าง ห้วยทราย แม่วิน มะขุนหวาน สันผักหวาน บ้านกลาง

ห้วยแก้ว บ้านหลวง ยุหว่า ร้องวัวแดง และบวกค้างและจำนวน 13 ชุมชน ได้แก่ เทพเสด็จ สบเปิง ตลาดใหญ่ แม่แรม สะลวง สันโป่ง ดอนแก้ว แซ่ซ้าง ออนใต้ หนองแห่ยง สันกลาง หนองแฝก และ น้ำแพร่ ที่เสนอแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทางด้านสังคมซึ่งกลุ่มตัวอย่างของชุมชนดังกล่าวข้างต้นนี้สามารถวิเคราะห์ศักยภาพของตนเองได้ จึงทำให้สามารถนำเสนอแผนการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนตนเองได้ถูกทิศทางอันมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้ดีขึ้น

6.1.2 การจัดการเรียนรู้ในการนำองค์ความรู้ไปทดลองใช้และปฏิบัติจริง

สำหรับชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา เช่น กรณีของชุมชนที่เข้าร่วมโครงการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจจำนวน 32 แห่ง ได้ทดลองนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนำไปทดลองใช้และปฏิบัติจริงในการบริหารจัดการองค์กรภายในกลุ่มหรือชุมชนโดยผ่านการดำเนินงานของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนโดยการวางแผนและกำหนดการบริหารจัดการภายในองค์กรหรือภายในกลุ่มชุมชนตนเองให้เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบและปฏิบัติตามหน้าที่ที่รับผิดชอบจริง คณะกรรมการที่ได้รับการคัดเลือกยึดหลักการคัดเลือกตามความรู้ความสามารถ มีการจัดวางคนให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ จากผลการศึกษาพบว่ามีกลุ่มตัวอย่างของชุมชนที่นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมร่วมกับทีมวิจัยนำไปใช้การทำงานจริงโดยสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงาน สามารถจัดคนให้เข้าทำงานได้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ สามารถกำหนดโครงสร้างการทำงาน การวางแผนการดำเนินงานและการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน ได้แก่ ชุมชน สันผักหวาน บ้านหลวง บ้านกลาง บ้านแปะ โป่งทุ่ง สง่าบ้าน บ้านเป่า กี้ดซ้าง ห้วยทราย แม่วิน มะขุนหวาน ห้วยแก้ว และ ยุหว่า ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านสังคมและสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนำไปปรับใช้กับการดำเนินงานในการพัฒนาด้านสังคมของชุมชน ได้แก่ ชุมชนเทพเสด็จ สบเปิง ตลาดใหญ่ แม่แรม สะลวง สันโป่ง ดอนแก้ว แซ่ซ้าง ออนใต้ หนองแห่ยง สันกลาง หนองแฝก และ น้ำแพร่

สำหรับการบริหารจัดการด้านการผลิต คือการวางแผนการผลิตในการผลิตสินค้าให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค การคิดวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตเพื่อใช้ประกอบในการวางแผนการผลิตและการจัดหาปัจจัยที่ใช้ในการผลิตให้มีความเหมาะสมกับศักยภาพและเงินทุนที่ตนเองมีอยู่ การปรับปรุงและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพปรับปรุงคุณลักษณะเฉพาะต่างๆ เช่น ลวดลาย รูปแบบ ขนาดให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของตลาด จากการจัดการเรียนรู้ใน

ลักษณะข้างต้นนี้ผลการศึกษพบว่ามียุทธศาสตร์ของชุมชนที่เข้าร่วมโครงการจัดการเรียนรู้ร่วมกับทีมวิจัยสามารถจัดการด้านการผลิต เช่น การคิดวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต การปรับปรุงและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ มีการออกแบบหรือพัฒนารูปแบบสินค้าหรือรูปแบบการให้บริการให้แตกต่างไปจากเดิม ได้แก่ ชุมชนบ้านกลาง โป่งทุ่ง บ้านแปะ สันผักหวาน แม่วิน เช่นกรณีของ ชุมชนโป่งทุ่ง อำเภอค้อยเต่า ได้มีการพัฒนาการด้านการผลิตในส่วนของ การปรับปรุงและเพิ่มมูลค่าของสินค้าโดยแต่เดิมทำแต่รากไม้ได้นำเอาส่วนประกอบอื่นเพิ่มเข้ามาในการตกแต่งรากไม้ให้มีความสวยงาม เช่นมีการทำเอาดอกไม้เล็ก ๆ ที่ทำจากดินมาประดับ ตกแต่งรากไม้เพื่อให้มีความอ่อนช้อยและสวยงาม มีการเชื่อมโยงกับกลุ่มจักรยานในชุมชนโดยนำเอาดอกไม้มากำหนดให้เป็นเครื่องประดับตกแต่งตะกร้าของกลุ่มจักรยานเพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าให้สูงขึ้น ชุมชนบ้านแปะก็เป็นตัวอย่างของชุมชนที่ตัวแทนภาคชุมชนซึ่งเป็นกลุ่มอาชีพเกิดพัฒนาการศักยภาพด้านการบริหารจัดการการผลิต กล่าวคือแต่เดิมวัตถุดิบที่ทางชุมชนใช้ในการทอผ้า เช่น ด้าย ได้มาจากการซื้อจากแหล่งภายนอกชุมชน แต่หลังจากการเข้าร่วมโครงการจัดการเรียนรู้ทางชุมชนจึงได้มีการริเริ่มให้นำเอาวัตถุดิบที่พอมืออยู่บ้างในชุมชนคือฝ้ายนำมาทอเป็นเส้นด้าย และส่งเสริมให้คนในชุมชนปลูกต้นฝ้ายเพื่อเป็นการลดปริมาณการซื้อวัตถุดิบจากภายนอกทำให้ลดต้นทุนการผลิตและช่วยสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน

การบริหารจัดการด้านการตลาดคือความสามารถในการเชื่อมโยงเครือข่ายภาคีกับผู้ประกอบการภายในชุมชนในการให้ความช่วยเหลือกันเกี่ยวกับการผลิต การจัดหาลูกค้าให้แก่กันและกัน โดยมีหน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุนและกระตุ้นให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายภาคีของผู้ประกอบการภายในชุมชน ได้แก่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของชุมชนสันผักหวาน บ้านกลาง ยุหว่า สันกำแพง แม่วิน บ้านหลวง เช่นกรณีของชุมชนสันผักหวาน อำเภอหางดง ที่ได้นำองค์ความรู้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการไปใช้กับการบริหารจัดการด้านการตลาด โดยสามารถเชื่อมโยงกลุ่มผู้ประกอบการในชุมชนที่ทำการผลิตตุ๊กตาดินเผาในการจัดหาตลาดและการจัดจำหน่ายสินค้าร่วมกัน ได้แก่การจัดงานกิจกรรมสืบสานประเพณีกรรมที่ทางชุมชนป่าตาล อันประกอบไปด้วยตัวแทนจากภาค อบต.และตัวแทนจากภาคชุมชนได้ร่วมมือจัดงานขึ้นเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการร่วมมือร่วมใจกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันของผู้ประกอบการอาชีพเดียวกันในการจำหน่ายสินค้า ซึ่งผลของการเชื่อมโยงเครือข่ายเช่นนี้ทำให้ยอดขายสินค้าของชุมชนเพิ่มขึ้นสินค้าเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปเพิ่มขึ้นโดยผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ซึ่งทางชุมชนได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมโครงการจัดการเรียนรู้ร่วมกับทีมวิจัยและก่อให้เกิดความสมัครสมานสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปันที่คนในชุมชนได้มอบให้แก่กันจากการดำเนินงานร่วมกัน

6.1.3 การจัดการเรียนรู้ในการคิดเชิงสร้างสรรค์

การจัดการเรียนรู้ในการคิดและแก้ไขปัญหาภายในชุมชนของตนเองโดยการพัฒนาและปรับปรุงตลอดจนต่อ ยอดการดำเนินงานในการพัฒนาชุมชนที่ได้ผลและเห็นเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน มีการเชื่อมโยงกิจกรรมและขยายผลการทำกิจกรรมโดยกำหนดไว้ในแผนพัฒนาของชุมชน โดยตัวแทนของชุมชนที่เข้าร่วมโครงการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านเศรษฐกิจที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสามารถแก้ไขปัญหาและต่อยอดการพัฒนาการดำเนินงานของชุมชน ได้แก่ ชุมชน สันผักหวาน บ้านหลวง บ้านกลาง บ้านแปะ โป่งทุ่ง สง่าบ้าน บ้านเป่า กัดช้าง ห้วยทราย แม่วิน มะขุนหวาน ห้วยแก้ว และ ยุหว่า

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านสังคมที่มีความคิดเชิงสร้างสรรค์และสามารถต่อยอดการพัฒนาการดำเนินงานของชุมชน ได้แก่ ชุมชนเทพเสด็จ สบเปิง หนองแห้ง ออนใต้ แม่แรม สะดวก สันโป่ง สันกลาง เช่น การพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้ทำการศึกษาค้นหากิจกรรมที่จะดำเนินงานในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยแต่ละกิจกรรมจะต้องมีความเกี่ยวพันและเชื่อมโยงกันและนำกิจกรรมเหล่านี้มารวมไว้ในแผนการพัฒนาสังคมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเพียงแผนเดียว จากการศึกษาพบว่าตัวแทนของชุมชนเทพเสด็จสามารถคิดค้นกิจกรรมที่ช่วยต่อยอดการพัฒนาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้กล่าวคือสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมย่อยในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยรวมไว้ในแผนเดียวกันและสามารถขับเคลื่อนการทำกิจกรรมเหล่านี้ได้ตลอด เช่น การทำแนวกันไฟ การเลี้ยงผึ้งโก้น การเลี้ยงฝิขุนน้ำและการปลูกป่า หรือกรณีของชุมชนออนใต้ ได้ต่อยอดการพัฒนาด้านสุขอนามัยของคนในชุมชนซึ่งแต่เดิมจะฝึกวิทยากรประจำกลุ่มในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับคนในชุมชนเฉพาะผู้ใหญ่แต่ต่อมาได้เริ่มฝึกความรู้ให้กับเด็กและเยาวชนในการเป็นวิทยากรประจำกลุ่มตลอดจนมีการเชื่อมโยงกิจกรรมในการรักษาสุขภาพอนามัยของคนในชุมชนซึ่งแต่เดิมทำแบบแยกส่วนให้รวมกันเป็นแผนใหญ่แผนเดียวในการพัฒนาสุขภาพอนามัยของคนในชุมชน

6.1.4 การจัดการเรียนรู้ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่อนุชนรุ่นหลัง คือการมีฐานการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้คนในชุมชนได้เรียนรู้ การจัดหลักสูตรความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ในหลักสูตรการเรียนของโรงเรียนเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสมาเรียนรู้ ซึ่งผลของการจัดการเรียนรู้ในลักษณะนี้ที่ปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรม ได้แก่ ชุมชนยุหว่า บ้านกลาง สันผักหวาน สันกำแพง น้ำแพร่ อำเภอลำดอง โป่งทุ่ง เช่น ชุมชนยุหว่า อำเภอสันป่าตอง ที่กลุ่มตัวอย่างซึ่งเข้าร่วมโครงการจัดการเรียนรู้ร่วมกับทีมวิจัยสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับคนในชุมชนโดยได้ร่วมมือกับทาง อปท. สามารถสร้างฐานการเรียนรู้ในชุมชนและสร้างหลักสูตรการเพาะเห็ดให้เด็กและคนในชุมชนได้มาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่

ก่อให้เกิดการพัฒนาในศักยภาพของคนในชุมชน หรือกรณีของชุมชนโป่งทุ่งที่มีการนำเอาเด็กเข้ามาเรียนรู้ในเรื่องการทำดอกไม้ประดิษฐ์เพื่อตกแต่งดอกไม้ หรือ ชุมชนบ้านหลวงที่นำเอาเด็กและเยาวชนมาเรียนรู้เกี่ยวกับการเพาะเห็ด

6.1.5 การจัดการเรียนรู้ในการทำงานแบบมีส่วนร่วม

เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพของคนเพราะเป็นวิธีที่ช่วยทำให้คนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันมีการบริหารจัดการดำเนินงานร่วมกันช่วยทำให้คนที่อยู่ในงานเดียวกันได้เรียนรู้วิธีการทำงานได้ช่วยกันให้คำแนะนำปรึกษาช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการที่จะพัฒนาการดำเนินงานให้ดีขึ้นเหมือนดังเช่นกรณีของตัวแทนภาคชุมชนและตัวแทนของ อปท. ที่เข้าร่วม โครงการจัดการเรียนรู้ร่วมกับทีมวิจัย โดยได้ทำงานร่วมกันผ่านศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชน ซึ่งทำให้ตัวแทนของภาค อปท. และชุมชนหลาย ๆ ชุมชนได้เกิดการพัฒนาศักยภาพของตนในด้านต่าง ๆ เช่น ความคิด ความรู้ความสามารถการบริหารจัดการ

6.2 ผลการประเมินศักยภาพของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วม โครงการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จำนวน 58 แห่ง โดยแบ่งออกเป็นชุมชนที่สมัครเข้าร่วมโครงการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านเศรษฐกิจ จำนวน 32 แห่ง และชุมชนที่สมัครเข้าร่วมโครงการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านสังคม จำนวน 26 แห่ง กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาคือตัวแทนของ อปท. ได้แก่ นายกอปท. ปลัดอปท. หรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการดำเนินงานเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น ๆ ละ 1 คน และตัวแทนของภาคชุมชนที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมท้องถิ่นละ 1 คน การประเมินศักยภาพของกลุ่มตัวอย่างทำ 2 ครั้งคือก่อนเข้าร่วมโครงการจัดการเรียนรู้และภายหลังการเข้าร่วมโครงการจัดการเรียนรู้ โดยทำการประเมินศักยภาพกลุ่มตัวอย่าง 4 ด้านคือ ศักยภาพด้านความคิด ศักยภาพด้านความรู้ความสามารถ ศักยภาพด้านจิตใจคือ ความเสียสละอดทนและการทำงานแบบมีส่วนร่วม และ ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ จากการศึกษาสามารถสรุปผลการประเมินศักยภาพของกลุ่มตัวอย่างดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

6.2.1 ผลการประเมินศักยภาพของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

ผลการประเมินศักยภาพของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างของทั้งอปท.และภาคชุมชนที่มีการเพิ่มศักยภาพทั้ง 4 ด้านมีจำนวน 17 อปท. ได้แก่ อปท. บ้านแปะ โป่งทุ่ง สง่าบ้าน น้ำแพร่ บ้านทับ บ้านเป่า กิดช้าง ห้วยทราย แม่วิน มะขุนหวาน สันผักหวาน แม่คือ ห้วยแก้ว บ้านหลวง ยุหว่า ร้องวัวแดง และ

บวกค้ำ โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของอปท.ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจที่มีการเพิ่ม ศักยภาพมากที่สุดในภาพรวมคือ อปท.สันผักหวาน อำเภอหางดง คิดเป็นร้อยละ 47.66 รองลงมาคือ อปท.บ้านหลวง อำเภอแม่เมาะ คิดเป็นร้อยละ 41.41 และลำดับที่ 3 คือ อปท. ห้วยแก้ว อำเภอแม่ออน คิดเป็นร้อยละ 39.32 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนจากภาคชุมชน ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจที่มีการเพิ่มศักยภาพมากที่สุดในภาพรวมคือชุมชน สันผักหวาน อำเภอหางดง คิดเป็นร้อยละ 76.30 รองลงมาคือชุมชนห้วยทราย อำเภอแม่ริม คิดเป็นร้อยละ 67.86 และลำดับที่ 3 คือ ชุมชนแม่คือ อำเภอคอยสะเกิด คิดเป็นร้อยละ 41.66

กลุ่มตัวอย่างของ อปท. ที่เข้าร่วมโครงการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจที่มี การเพิ่มศักยภาพด้านจิตใจ และการบริหารจัดการ ได้แก่ อปท. สันติสุข อำเภอคอยหล่อ ใน ภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 27.60 รองลงมาคืออปท.บ้านกลางในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 10.68 และ อปท.โป่งแยง ในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 2.66

กลุ่มตัวอย่างของภาคชุมชนที่เข้าร่วมโครงการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา เศรษฐกิจที่มีการเพิ่มศักยภาพด้านจิตใจ และการบริหารจัดการ ได้แก่ ชุมชนสำราญราษฎร์ อำเภอคอยสะเกิดในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 18.06 รองลงมาคือชุมชนแม่สาว อำเภอแม่เมาะ ใน ภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 8.60 และชุมชนทุ่งปี่ อำเภอแม่วางในภาพรวมคิดเป็นร้อยละ 3.02

กลุ่มตัวอย่างทั้งภาคอปท.และภาคชุมชนที่เข้าร่วมโครงการจัดการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาเศรษฐกิจที่ไม่มีการพัฒนาศักยภาพมีจำนวน 3 อปท. คือ อปท.จีเหล็ก อำเภอแม่แตง อปท. ทุ่งรวงทอง อำเภอแม่วาง และ อปท.บ้านกาด อำเภอแม่วาง

6.2.2 ผลการประเมินศักยภาพของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการจัดการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาด้านสังคม

ผลการประเมินศักยภาพของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้าน สังคม พบว่า กลุ่มตัวอย่างของทั้งอปท.และภาคชุมชนที่มีการเพิ่มศักยภาพทั้ง 4 ด้าน มีจำนวน 13อปท. ได้แก่ อปท. เทพเสด็จ สบเปิง ตลาดใหญ่ แม่แรม สะดวก สันโป่ง ดอนแก้ว แซ่ซ้าง ออนใต้ หนองแห้ง สันกลาง หนองแฝก และ น้ำแพร่ โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของอปท. ในการพัฒนาด้านสังคมที่มีการเพิ่มศักยภาพมากที่สุดในภาพรวมคือ อปท.หนองแห้ง อำเภอสันทราย คิดเป็นร้อยละ 23.91 รองลงมาคือ อปท.เทพเสด็จ อำเภอคอยสะเกิด คิดเป็น ร้อยละ 16.25 และลำดับที่ 3 คือ อปท.ออนใต้ อำเภอสันกำแพง คิดเป็นร้อยละ 13.03 สำหรับ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนจากภาคชุมชนในการพัฒนาด้านสังคมที่มีการเพิ่มศักยภาพมากที่สุดใน ภาพรวมคือชุมชนเทพเสด็จ อำเภอคอยสะเกิด คิดเป็นร้อยละ 45.32 รองลงมาคือชุมชน

ออนใต้ อำเภอสันกำแพง คิดเป็นร้อยละ 28.92 และลำดับที่ 3 คือ ชุมชนสะดาง อำเภอแมริม คิดเป็นร้อยละ 18.76

กลุ่มตัวอย่างของทั้งภาค อปท.และชุมชนที่เข้าร่วมโครงการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาด้านสังคมที่ไม่มีการพัฒนาศักยภาพมีจำนวน 13 อปท. ได้แก่ อปท. ป่าเมี่ยง สันผีเสื้อ สันป่ายาง อินทนิล ริมเหนือ เหมืองแก้ว ทาเหนือ บ้านปง สบแม่ข้า หางดง ตลาดขวัญ ริมเหนือ และ แสนไห

6.3 ข้อเสนอแนะ

การจัดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ต่อการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมของภาคชนบทและชุมชนเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีข้อเสนอแนะ 3 ประการคือ 1) ข้อเสนอแนะทั่วไป 2) ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้ และ 3) ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

6.3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) ทางหน่วยงานของรัฐควรให้ความสนใจในเรื่องของการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของคนในชุมชนเพิ่มขึ้นกล่าวคือ ควรให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชนเฉพาะที่จำเป็นและเกิดจากความต้องการจากคนในชุมชนเองไม่ใช่ทำตามกระแสหรือตามนโยบายโดยที่คนในชุมชนไม่ต้องการอย่างแท้จริง

2) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันจะช่วยทำให้คนในชุมชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น สะท้อนปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนปัจจัยที่สร้างความสำเร็จในการดำเนินงานให้แก่คนในชุมชนมาเล่าสู่กันฟังเพื่อให้คนในชุมชนด้วยกันได้รับรู้รับทราบ วิธีการนี้จะช่วยให้คนในชุมชนได้เรียนรู้ตัวอย่างของการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จและความล้มเหลวอันเป็นตัวอย่างที่สำคัญของการเรียนรู้ที่จะช่วยให้คนในชุมชนมีความรู้และเลือกปฏิบัติตามแต่ตัวอย่างที่ดีที่สร้างความสำเร็จและหลีกเลี่ยงที่จะปฏิบัติตามตัวอย่างการดำเนินงานที่ไม่ประสบความสำเร็จ ขณะเดียวกันทางผู้บริหารของหน่วยงานของรัฐก็จะได้รับทราบถึงสภาพปัญหาที่แท้จริงของชุมชนไม่ใช่ทราบแต่เฉพาะรายงานข้อมูลที่ทางเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจัดทำและนำเสนอให้เท่านั้น

3) การสร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะช่วยทำให้ทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนมีความรู้ที่แตกฉานเพราะได้เห็นได้ทราบและได้แลกเปลี่ยนความรู้กับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชนโดยการแลกเปลี่ยนความรู้นี้จะช่วยให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์และสามารถนำไปปรับและประยุกต์ใช้กับการดำเนินงานของชุมชนเอง

4) การเสาะแสวงหาพี่เลี้ยงหรือผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญที่จะให้คำแนะนำปรึกษา ในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานโดยทางหน่วยงานของรัฐควรจะทำให้การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือคนในชุมชนในการหาที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญเข้ามาช่วยเหลือและร่วมทำงานกับคนในชุมชนอื่นที่จะช่วยทำให้คนในชุมชนได้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดหรือจากคำแนะนำของผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญมาปรับใช้กับการทำงานของตน

5) ทางหน่วยงานของรัฐโดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะทำ การวิเคราะห์ศักยภาพพื้นฐานและความต้องการที่แท้จริงของชุมชนและจัดทำแผนการ พัฒนาที่จะส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนอย่างแท้จริง และให้เล็งเห็นกิจกรรมที่ก่อเกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแก่คนในชุมชนเท่านั้นหลีกเลี่ยงการให้เงินอุดหนุนในสิ่งที่ไม่จำเป็นแก่คนในชุมชนเพราะ ไม่ใช่เป็นสิ่งที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนได้อย่างยั่งยืนแต่ควรหันมาเน้นให้การ พัฒนาที่ทำให้คนมีความรู้ความสามารถและสามารถพึ่งพาตนเองได้แทน

6.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

ตัวแทนของทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาในครั้งนี้ ควรนำเอา แนวทางวิธีการของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ทำให้ตนเองสามารถพัฒนา ศักยภาพ ความรู้ความสามารถ นำไปปรับปรุงและพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ภายใน องค์กรให้มีความรู้ความสามารถและศักยภาพเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่องและขณะเดียวกัน ทรัพยากรมนุษย์เหล่านั้นควรจะเป็นผู้นำในการเริ่มต้นที่จะให้บุคลากรอื่นภายในองค์กรของตน ได้ทำการปรับปรุงและพัฒนา ศักยภาพของตนเองโดยได้เรียนรู้จากแนวทางและวิธีการที่ประสบ ความสำเร็จในการสร้างเสริมและพัฒนา ศักยภาพให้เพิ่มพูนขึ้น

6.3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษารูปแบบของการจัดการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการเพิ่ม ศักยภาพของ ทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนเพื่อที่จะเป็นต้นแบบให้กับทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนอื่นได้มา ทำการศึกษาเรียนรู้และนำไปเป็นแบบอย่างในการปรับปรุงและพัฒนา ศักยภาพของตนเองต่อไป